

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА
БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТОВ “РОЯЛЬ КАПІН УКРАЇНА”
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАУ
КАФЕДРА ПРОПЕДЕВТИКИ ТА МЕДИЦИНИ ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ ТВАРИН І
ПТИЦІ ІМ. В.І. ЛЕВЧЕНКА**

Всеукраїнська науково-практична конференція

**“АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ВНУТРІШНЬОЇ ПАТОЛОГІЇ ТВАРИН:
ВИКЛИКИ, ДОСВІД, ІННОВАЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ”**

**присвячена 85-річчю від дня народження доктора ветеринарних наук,
професора, академіка НААН, Заслуженого працівника ветеринарної
медицини України Левченка Володимира Івановича**

6–7 листопада 2025 року

Біла Церква
2025

УДК 636.09:616.1/4-008.441.1(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор;
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук;
Варченко О.М., д-р екон. наук;
Димань Т.М., д-р с.-г. наук;
Царенко Т.М., канд. вет. наук;
Вовкотруб Н.В., канд. вет. наук;
Сахнюк В.В., д-р вет. наук;
Мостипан О.В., відповідальний секретар

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні аспекти внутрішньої патології тварин: виклики, досвід, інновації, перспективи: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю від дня народження доктора ветеринарних наук, професора, академіка НААН, Заслуженого працівника ветеринарної медицини України Левченка Володимира Івановича, 6–7 листопада 2025 р., Білоцерківський НАУ. 156 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

3. Kienzle, E., Meyer, H. Vitamin requirements of dogs and cats: a review. // Journal of Animal Physiology and Animal Nutrition. 2010. Vol. 94, Issue 5. P. 239–254.
4. Zafalon, R. V. A., Risolia, L. W., Pedrinelli, V. et al. Vitamin A Supplementation for Dogs: A Review. // Animals. 2020. Vol. 10(7): 1164.

УДК 616.98:636.7(075.8)

ЛІГОМІНА І.П., СОКУЛЬСЬКИЙ І.М., кандидати вет. наук,
ПОБІРСЬКИЙ М.М., асистент,
Поліський національний університет, м. Житомир
СОЛОВЙОВА Л.М., канд. вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква
ligominairina@ukr.net

БІОХІМІЧНІ ТА МОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ У СОБАК І КОТІВ ЗА МЕТАБОЛІЧНИХ ТА ІНВАЗІЙНИХ ПАТОЛОГІЙ

Наведено результати узагальнення сучасних літературних даних щодо біохімічних та морфологічних змін, що виникають у собак і котів за метаболічних і паразитарних патологій. Розглянуто морфологічні зміни у печінці, нирках, кістковій тканині та інших органах.

Ключові слова: собаки, коти, метаболічні хвороби, інвазійні патології, біохімічні зміни, морфологічні зміни.

Метаболічні та інвазійні патології є найбільш поширені захворювання дрібних домашніх тварин. Вони супроводжуються глибокими порушеннями обміну речовин, змінами біохімічних показників крові та морфологічними ушкодженнями органів, що зумовлює розвиток поліорганної патології. Дослідження цих змін має важливе діагностичне значення, оскільки дозволяє комплексно оцінити стан організму, визначити ступінь тяжкості патологічного процесу та проаналізувати ефективність терапевтичних заходів [1–3].

Метою роботи було опрацювати сучасні дані щодо біохімічних і морфологічних змін у собак і котів за метаболічних та інвазійних патологій, а також проаналізувати їхній взаємозв'язок для підвищення ефективності діагностики та контролю перебігу захворювань.

Біохімічні дослідження дослідників показують, що метаболічні захворювання у собак і котів супроводжуються значними порушеннями вуглеводного, білкового, ліпідного та мінерального обмінів. Зокрема, цукровий діабет характеризується гіперглікемією, глюкозурією, кетонурією, підвищенням активності АЛАТ і АсАТ, що свідчить про стійке порушення регуляції вуглеводного обміну [1].

У котів при гепатоліпідозі діагностують підвищення концентрації триацилгліцеридів і холестеролу при одночасному зниженні рівня альбумінів, що є наслідком порушення білоксинтезувальної функції печінки [4].

За хронічної ниркової недостатності у собак виявляють підвищення вмісту сечовини, креатиніну та фосфору, що вказує на зниження клубочкової фільтрації, а також спостерігаються гіпопротеїнемія, метаболічний ацидоз і дисбаланс електролітів [2].

Гіперпаратиреоз супроводжується гіперкальціємією, гіпофосфатемією та підвищенням активності лужної фосфатази, що є біохімічним проявом посиленої резорбції кісткової тканини [3].

Морфологічні дослідження підтверджують тісний зв'язок між структурними ушкодженнями та виявленими змінами у біохімічних показниках. Так, при діабеті в підшлунковій залозі спостерігається атрофія β -клітин, фіброз стромы та гіаліноз судинних стінок. За жирової дистрофії печінки у гепатоцитах утворюються вакуолі, відмічається коагуляційний некроз і проліферація сполучної тканини [4].

У нирках при хронічній недостатності реєструються гіаліноз клубочків, дегенерація епітелію каналців і розвиток інтерстиціального фіброзу [2].

У тварин за гіперпаратиреозу виявляють фіброзну остеодистрофію, розсмоктування мінералізованої тканини та остеомаліційні процеси [3].

Інвазійні захворювання також супроводжуються комплексом біохімічних і морфологічних змін. При токсокарозі у собак і котів виявляють еозинофілію, гіперпротеїнемію та підвищення активності індикаторних для печінки ферментів, що поєднується з утворенням еозинофільних гранулом у печінці й осередків некрозу навколо личинок паразита [3].

Дирофіляріоз викликає глибокі зміни у серцево-судинній системі – дилатацію правого шлуночка, застій у легенях, тромбоемболію, що супроводжуються підвищенням вмісту сечовини, креатиніну та білірубину [5].

За дипілідіозу та ізоспорозу котів виявляють гіпопротеїнемію, гіпоглікемію, підвищення активності ГГТП і лужної фосфатази, які відображають токсичне ураження печінки та деструкцію епітелію кишечника [2].

Комплексний аналіз гематологічних показників свідчить, що підвищення активності печінкових ферментів відповідає певним гістологічним змінам у гепатоцитах, а зниження вмісту загального білка – розвитком фіброзу печінки. Збільшення показників сечовини та креатиніну тісно корелює з гіалінозом і фіброзом ниркових структур, а підвищення лужної фосфатази та кальцію – з деструкцією кісткової тканини [3].

При паразитарних хворобах еозинофілія та диспротеїнемія виникають за проявів гранулематозного запалення та фіброзу. Таким чином, поєднання біохімічних і морфологічних досліджень забезпечує повноцінну характеристику патологічного процесу, дозволяючи оцінити як функціональний, так і структурний стан органів.

Висновки. Метаболічні та інвазійні патології у собак і котів супроводжуються вираженими біохімічними змінами, що відображають ступінь ураження органів і систем.

Морфологічні зміни корелюють із характером біохімічних порушень і дозволяють оцінити структурні наслідки метаболічної та токсико-алергічної дії.

Найбільш інформативними показниками для оцінки тяжкості перебігу є активність індикаторних для печінки ферментів (АлАТ, АсАТ, ГГТП), уміст сечовини, креатиніну, альбумінів, кальцію та фосфору.

Комплексне використання біохімічних і морфологічних методів є патогенетично обґрунтованим підходом для діагностики, прогнозування перебігу та контролю ефективності лікування метаболічних і паразитарних хвороб дрібних свійських тварин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ettinger S. J., Feldman E. C., Côté, E. Textbook of Veterinary Internal Medicine, 8th ed. Elsevier. 2017. 2182 p.
2. Nelson R. W., Couto C. G. Small Animal Internal Medicine, 6th ed. Elsevier. 2019. 1608 p.
3. Radostits O. M., Done S. H. et al. Veterinary Medicine: A Textbook of the Diseases of Cattle, Sheep, Pigs, Goats and Horses. Saunders. Xxvii. 1999. 1881 p.
4. Козловська І. В., Пилипчук О. В., Гнатюк М. С. Біохімічні показники крові котів при гепатоліпідозі. *Вісник ветеринарної медицини*. 2022. Вип. 108(2). С. 45–49.
5. Мартинюк В. В. Морфологічні зміни серця та печінки у собак за дирофіляріозу. *Науковий вісник ЛНУ ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького*. 2021. Вип. 23(97). С. 72–77.

УДК:636.09

ФЕДОРЕНКО І.О., викладач,

АЛЕКСЄЄВА А.А., студентка 3 курсу

ВСП «Козелецький фаховий коледж ветеринарної медицини Білоцерківського національного аграрного університету», с-ще Козелець

irafedorenko7716@gmail.com

СЕЧОКАМ'ЯНА ХВОРОБА – НАЙПОШИРЕНІША УРОЛОГІЧНА ПАТОЛОГІЯ У КОТІВ

Встановлено, що сечокам'яна хвороба у котів є досить поширеною урологічною патологією. Так, за 2024–2025 рр. у ветеринарній клініці "АКула" (м. Чернігів) серед хвороб сечовидільної системи найбільш часто реєструється уролітіаз (було діагностовано в 114 клінічних випадках), що склало 66% урологічних патологій.

Ключові слова: сечокам'яна хвороба, уроліти, коти.

За останні десятиліття спостерігається тенденція до зростання кількості випадків сечокам'яної хвороби, що можна пов'язати зі зміною етіологічної структури уролітіазу у котів: раніше переважали струвітні уроліти (магній-амонійфосфатні), то на сьогодні дедалі частіше виявляються кальційоксалатні. Така тенденція зумовлена зміною харчування, віковими та метаболічними факторами.